

Letters to the Editor
Писма до редактора

ПОМОЩ ЗА ОБУЧАВАЩИТЕ СЕ: ОБУЧЕНИЕ НА ВЪЗРАСТНИ ПО СЧЕТОВОДСТВО

Ирена Димитровска-Андреева

Професионална гимназия по търговия и ресторантьорство – Враца

Идеята. От много време имам идея да представя моята добра практика в обучението на възрастни хора по счетоводство. Защото пред повечето хора, винаги когато се каже обучение на възрастни, стоят предубеденост и недоверие, че от това обучение ще има ефект, че посещавайки курс за обучение на възрастни хора, те могат да научат нещо ново, да се преквалифицират и да започнат нова работа или да работят самостоятелно. С тази презентация искам да покажа, че това не е така и хората трябва да повярват, че макар и възрастни, могат да променят своята квалификация и да започнат нещо ново.

Началото. От 2006 година преподавам счетоводство в различни центрове за професионално обучение. Обучаемите бяха на различна възраст – от токущо завършили средно образование до хора пред пенсиониране. Курсовете ми бяха посещавани както от хора, които се обучаваха по различни проекти, така и от хора, които сами заплащаха обучението си. Включваха се както завършили висше образование по „Счетоводство и контрол“, така и хора, чието образование изобщо не беше свързано с икономиката и счетоводството. Много от тях имаха фирми и искаха да се научат и сами да организират счетоводството си.

Първи стъпки. Когато започнах да преподавам за първи път на възрастни хора, изпитах страх. В първия ми курс почти всички обучаеми бяха по-възрастни от мен – аз бях само на 29 години. Дали ще се справя? Дали те не знаят повече от мен? Дали ще ги науча на нещо, което ще им помогне да намерят работа след завършване на курса?

Тези страхове не бяха оправдани. Избраните от мен методи и начини на преподаване се оказаха много полезни за почти всичките ми курсисти. Някои от тях, въпреки че бяха завършили магистратура по „Счетоводство и контрол“, споделяха, че много от нещата, които учим, ги виждат за първи път, а те се използват в реалната практика.

Преподавателят също трябва да се учи цял живот. Защо се получи това нещо, защото аз, като преподавател, нито за миг не се отделих от реалната работа като счетоводител. Преди да започна работа като учител, аз работех като

счетоводител, а след това продължих работа като счетоводител на граждански договор. Следях всички промени в нормативната база по счетоводство, посещавах лекции и семинари, самообучавах се. Това много ми помагаше, защото възрастните хора задават много практически въпроси както по време на обучението, така и след това.

Учебните програми. При преподаването в курсове на възрастни хора се дава възможност на учителя сам да състави учебната програма според своите разбирания и схващания за това какво ще е необходимо на обучаваните. За мен това беше много добра възможност, защото можех да включа много повече часове за упражнения за решаване на казуси по счетоводство, за попълване на документи, за работа със счетоводен софтуер – това, което реално се работи в счетоводството на една фирма. Всичко това се възприемаше от курсистите много добре. Те споделяха, че по време на обучението във ВУЗ са научили много теоретични неща, които не се прилагат в практиката, а са пропуснали много неща, които са необходими. Някои не бяха виждали и не бяха попълвали първични документи, не бяха работили с програмен продукт. Счетоводството е една доста сложна и трудна наука, която, ако се преподава в чисто теоретичен аспект, много често отблъсква обучаваните и те или се отказват, или не започват работа, след като завършат. В процеса на обучение на възрастните хора аз се стремя не да преподам всички възможни стопански операции, които са хиляди, много трудни и различни за различните фирми. Насочила съм се към това да преподам основните, най-важните операции, които се използват ежедневно във фирмите: начисляване на разходи и приходи, получаване и плащане на суми, отчитане на покупки и продажби и други. Задължително включвам в обучението и работа с поне два програмни продукта. Показвам работата с различните програмни продукти на институциите – НАП, НОИ, НСИ, Търговски регистър и други.

Самостоятелна работа. Въпреки че знаех, че това са възрастни хора, повечето от които работят, имат семейства, деца, задължения и ангажименти, аз винаги им давах задачи, които те да решават самостоятелно вкъщи. Сами да намират решенията и отговорите. Мотивирах ги да решават задачите, дори и да не са сигурни – да предложат решение. Всеки ден започвахме с проверка на домашната работа, с изясняване на грешките, търсене на решение. Това също се възприемаше много добре. Чувала съм коментари: „Госпожо, ще ме изгонят от вкъщи – вместо да си изпълнявам домашните задължения, аз решавам задачи по счетоводство“ или „Утре ще дойдем по-рано, за да си сравним решенията“. От устата на възрастните хора това звучи много по-различно.

Да чувстваш, че наистина помагаш на някого. С ръка на сърцето мога да кажа, че като учител, се чувствам много по-полезна, значима и помагачка при работата с възрастни хора. Те знаят какво искат, знаят защо са дошли след 8-часов работен ден, задават въпроси, търсят информация, пишат домашни,

идват по свое желание, защото са осъзнали, че наученото ще им е необходимо. Имаше хора, които бяха завършили висше образование по счетоводство и икономика, но споделиха, че не са имали смелостта да започнат работа като счетоводител. След завършването на курса те започнаха работа или като наети по трудов договор, или самостоятелно в собствените си фирми.

И наистина, има ли полза? Да, от 10-годишния си опит мога да кажа, че има полза – и ползата е тази, че хората си намират работа в сферата на счетоводството: или си откриват собствени счетоводни къщи, или започват сами да водят счетоводството на фирмите си.

Разбира се, успеваемостта не е 100% и никога не съм си представяла, че може да е такава, но поне половината от обучаемите, които са включени в даден курс, се реализират. И за мен това е голям успех.

Какво става след обучението. Обикновено по време на такива обучения за възрастни се сформират много добри и приятелски групи както между самите участници, така и между мен и обучаемите. Ние оставаме приятели и след края на обучението. Аз винаги им оставам своите координати за връзка: телефонен номер, електронна поща, фейсбук, с които те могат да се свържат с мен и да ми задават въпроси. И те го правят, особено в началото на работата им въпросите са много. След това се обаждат, когато имат сложни казуси и не могат да се справят сами.

Изводи. Защо представих тази своя добра педагогическа практика? Защото по този начин искам да покажа и мисля, че показвах, че за възрастните хора също има шанс за промяна, също могат да се обучат и да започнат нещо ново и за първи път.

Ще се радвам, ако с тази презентация съм дала надежда и на други „възрастни“ хора.

HELP FOR STUDENTS: ADULT EDUCATION IN ACCOUNTING

✉ **Ms. Irena Dimitrovska-Andreeva**

Senior Teacher in Accounting and Taxation
Vocational School of Commerce and Food Service Activities
Vratsa, Bulgaria
E-mail: veninasea@yahoo.com